

a 3539 sb. n. s. a v celé řadě jiných neuveřejněných rozhodnutí a nemá příčiny, by se od své již ustálené judikatury v tomto případě uchýlil. K tomu přichází ještě další důvod, kterého již procesní soud správně použil. K započtení nemusí totiž dojít ani v původním sporu, kdy žalovaný proti žalobní pohledávce námitkou uplatnil vzájemnou pohledávku. Vyhověl-li procesní soud žalobě podle §u 391 třetí odstavce c. ř. s. částečným rozsudkem, který jest co do opravných prostředků a exekuce zcela samostatný (§ 392 první odstavec c. ř. s.), možno podle takového rozsudku žalobní pohledávku bez dalšího vymáhati, ačkoli o vzájemné pohledávce dosud řízení trvá a o ní konečným rozsudkem ještě rozhodnuto nebylo. Zákon tímto předpisem chtěl zabrániti tomu, by dlužník neprotahoval uspokojení likvidní žalobní pohledávky věřitelovy tím, že by namítal illikvidní vzájemnou pohledávku. Tím spíše to platí, jestliže věřitel exekučně již vymáhá v y k o n a t e l n o u pohledávku a jestliže dlužník snaží se teprve v opozičním sporu podle §u 35 ex. ř. svou illikvidní vzájemnou pohledávku ku platnosti přivést. V tom směru platí dosud zásada illiquidi cum liquido nulla compensatio. Dlužníku se křivda neděje, protože měl a má možnost uplatniti svou vzájemnou pohledávku řádnou cestou.

Čís. 6537.

Úmluva, již slíbil cizí muž vdané ženě úplatu za to, že se se svým manželem dá rozvésti, přiči se dobrým mravům.

(Rozh. ze dne 1. prosince 1926, Rv II 421/26.)

Žalovaný slíbil žalobkyni, tehdy provdané, že jí zaplatí, dá-li se rozvésti, 20.000 Kč za ušlé výživné a za skvosty, jež svému manželovi vrátí. Žalobkyně dala se se svým manželem rozvésti a domáhala se napotom na žalovaném zaplacení 20.000 Kč. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Dohoda žalobkyně tvrzená přiči se stanovisku zákona, dle něhož jest manželství samo o sobě institucí ryze mravní. Plyne to z toho, že majetkové poměry manželů upravují se zvlášť v §§ 1217 obč. zák. a násl., kdežto čistě osobní právo manželů jest upraveno v §§ 44, 89 a násl. obč. zák. Tato ustanovení jsou ovládána zásadou, udržovati manželství co možná v platnosti. Když se však žalobkyně jako manželka snaží zrušiti svůj manželský svazek, by se mohla vdáti za žalovaného, nadto též ženatého muže, a když si dá přislíbiti hmotné výhody, by usnadnila rozvod se svým dosavadním manželem, jedná přímo proti oněm zásadám; její jednání jest nemravné a právem procesní soud prohlásil úmluvu za nicotnou (§ 879 obč. zák.). Marně se odvolatelka snaží vyvrátiti nesprávnost právního názoru soudu procesního. Soud procesní měl prý rozlišovati mezi zamýšleným rozvodem a závazkem k placení výživného; úmluva, kterou se žalovaný zavázal žalobkyni poskytovat výživné, není prý proti dobrým mravům, ježto slib ten jest pouze náhradou za ušlé výživné,

příslušející jí proti manželi a náhradou za vrácené skvosty. Námitka ta není oprávněna. Dohodu žalobkyně tvrzenou sluší posuzovati jako jeden celek a tu jest patrno na první pohled, že hlavním úmyslem stran bylo, by žalobkyně se dala rozvésti se svým manželem a k docílení tohoto rozvodu měla se žalobkyně vzdáti svého nároku na výživné oproti svému manželi, měla mu také vrátiti skvosty a za to měla dostati jako náhradu 20.000 Kč od žalovaného. Soud procesní nepoužil obdoby §u 879 obč. zák., nýbrž odvolal se přímo a to právem na toto ustanovení. Zda jest nicotná dohoda o odměně, přislíbené osobě třetí za to, že zprostředkuje rozvod nebo rozlukou manželství, zde nepřichází v úvahu, neboť zde strany přímo spolu jednaly a úmluva ta jest nemravná, nicotná. Ze smlouvy nicotné nelze odvozovati žádná práva, pročež slušelo zažalovaný návrh zamítnouti.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolatelka shledává nesprávné posouzení právní v tom, že druhá stolice přehlíží, že jde o dvě zcela rozlišná právní jednání, totiž o rozvod manželství od stolu a lože na jedné, a tu uznává, že taková smlouva je podle §u 879 obč. zák. nicotná, a o úplatu za vzdání se výživného na druhé straně, což však nemůže býti považováno za právní jednání dobrým mravům se příčí a proto podle §u 879 obč. zák. nicotné. Tvrdí, že v tomto případě jest okolnost, by ulehčen byl rozvod manželství, sama o sobě pouze pohnutkou k uzavření právního jednání jinak nezávadného, tato pohnutka však že je, pokud jde o platnost uzavřeného právního jednání, bez právního významu. Uplatněný dovolací důvod není opodstatněn. Manželství samo o sobě je zřízením čistě mravním (§ 44 obč. zák.), nikoli majetkoprávním, manželská smlouva není předmětem majetkoprávního obchodu, veškeré úmysly zjištné jsou z ní vyřazeny, zisk nesmí býti pohnutkou uskutečnění sňatku, ať je to zisk číkoliv. Proto zákon pod pečeti nicotnosti (§ 879 čís. 1 obč. zák.) zakazuje, by za vyjednávání manželské smlouvy bylo něco vymíněno, ze zjištného úmyslu nesmí býti sňatek ani sprostředkován, nadto uzavírán. Majetkoprávní poměry manželů vyžadují sice úpravy, proto zákon dopouští svatební smlouvy, ale ty dlužno přesně odlišovati od manželské smlouvy. Jiná je věc, chce-li někdo trvající manželství ze zjištnosti rozvésti, a pohnutka ta vyjde na jevo, jak je tomu v souzeném případě, ve kterém žalobkyně dala si slibiti od cizího muže — žalovaného — jak tvrdí — úplatu za to, by se s manželem svým rozvedla. Taková smlouva je s hlediska, s kterého zákon nazírá na manželskou smlouvu, smlouvou dobrým mravům se příčí a proto podle §u 879 obč. zák. nicotnou. Pokouší-li se dovolatelka, uznávající vlastně nicotnost takové smlouvy, smlouvu tu rozložit ve dvě samostatná právní jednání tvrzením, že rozvod manželství byl jenom pohnutkou, která se však nedotýká druhé samostatné části právního ujednání, spočívajícího v tom, že smluvená úplata měla jí býti pouze náhradou za to, že se vzdala vůči svému manželi nároků na výživné, dlužno uvést, že hlavním účelem jí tvrzeného

ujednání byl rozvod manželství od stolu a lože, že jenom tento dával vznik jejímu vyživovacímu nároku podle §§ 91 a 1264 obč. zák., tedy s tohoto hlediska že jde o jednotnou a nedělitelnou smlouvu, jak odvolací soud zcela správně poznal. Ostatně, když nebyl žalovaný povinen po zákonu, by ji vyživoval, smlouva taková byla by smlouvou darovací. Podle §u 943 obč. zák. a §u 1 zákona ze dne 25. července 1871, čís. 76 ř. zák. bez skutečného odevzdání vyžadovala by taková smlouva ku své žalovatelnosti notářského spisu.

Čís. 6538.

Úrazové pojištění dělnické (zákon ze dne 28. prosince 1887, čís. 1 ř. zák. na rok 1888).

Podnikatelem podle §u 11 zákona jest osoba, jež nese risiko hospodářské výroby a již tudíž připadá i podnikatelský zisk. Podnikatelem pískoviště jest ten, komu pískoviště patří a jenž na něm svými zřízenci na svůj účet provádí práce, třebaž mu byli třetí osobou dodávání dělníci, touto osobou najatí a placení, začož majitel pískoviště platil oné třetí osobě paušální odměnu za den a hlavu dělníka.

Zaměstnanci v podniku podrobeném úrazovému pojištění podléhají úrazovému pojištění již důsledkem tohoto svého zaměstnání bez ohledu na to, jaký jest jeho smluvní podklad.

(Rozh. ze dne 1. prosince 1926, Rv II 654/26.)

Syn žalobců byl usmrcen při práci v pískovišti, náležejícím těžářstvu. Do práce v lomu byl dodán podnikatelstvím staveb, jež ho též přihlásilo k úrazovému pojištění. Žalobní nárok na náhradu škody proti těžářstvu a podnikatelstvu staveb neuznal procesní soud první stolice důvodem po právu. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Není zde nesprávného právního posouzení, dospívá-li soud první stolice k poznání, že také žalované těžířstvo dlužno tu pokládati za podnikatele ve smyslu § 11 zák. úrazového a že tedy rozsah jeho ručení jest posuzovati podle § 46 nikoliv podle § 47 cit. zák., jakoby šlo o nějakého zástupce podnikatelstva nebo o nějakou osobu třetí. Soud první stolice zjišťuje bezvadně, že podnik, v němž se úraz přihodil, patří těžířstvu a že toto jej provádělo svými orgány na svůj účet. Toto skutkové zjištění žalobci v odvolání nenapadají a dlužno je proto položiti za základ právního posouzení. Protože se zde jedná o podnik ve smyslu §u 1 odstavec první a nikoliv odstavec druhý, jak se snažili dovoditi žalobci, přichází zde v úvahu jedině odstavec první §u 11, podle něhož jest podnikatelem ten, na jehož účet se podnik provozuje. To je jedině rozhodujícím, kdežto zcela nerozhodno jest, kdo dělníka k úrazovému pojištění přihlásil, kdo platil za něho úrazové příspěvky, kdo mu vyplácel mzdu a ke komu byl v bezprostředním námezdním poměru, jen když byl zaměstnán v podniku, který podle §u 1 odstavec první úř. zák. ze zákona podléhá povinnosti pojišťovací, jak